

HET EVANGELIE IS JOODS
...EEN EERHERSTEL

Het
Evangelie
is

Joods

David H. Stern

g

HET EVANGELIE IS JOODS... EEN EERHERSTEL

Copyright © 1988, 1990 Jewish New Testament
Publications Inc.

P.O. Box 615, Clarksville, Maryland 21029, U.S.A.

Originele titel: Restoring the Jewishness of the Gospel

Auteur: Dr. David H. Stern

Copyright © 1997 Nederlandse uitgave: Gideon

Vertaling: drs. Lion S. Erwteman

Redactie: Gerrit Hoekstra

Omslagontwerp: David Sörensen

Jaar van uitgave: juni 1998

Uitgave: Gideon, Hoornaar, Nederland

ISBN 978-90-6067-744-5

NUR 706

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd
en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie,
microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this work may be reproduced in any form by print, photoprint,
microfilm or any other means without
written permission of the publisher.

Inhoud

Voorwoord bij de Nederlandse vertaling	9
Voorwoord van de vertaler	11
Inleiding	13
1. Contextualisering tegenover herstel	17
A. Christendom en Cultuur	17
1. Transcultureel Jodendom	17
2. Niet-transcultureel Christendom	19
3. “Nu je Christen bent, neem een broodje ham!	20
B. Het Contextualiseren van het Evangelie	21
1. Contextualisering van het Evangelie voor Joodse mensen	21
2. Type-I, Type-II en Type-III-Evangelisatie	22
3. Waar staan nu de Joden?	24
C. Geen contextualisatie maar Type-IV-Evangelisatie	26
2. Het Evangelie is Joods... een eerherstel	29
A. Definitie	29
B. De kerk en Israël in theologie en geschiedenis	30

1. Drie theologieën: Verbondstheologie, Dispensationalisme en “Olijfboom”-theologie 31
  2. De geschiedenis van de kerk en Israël: De vroege periode 33
  3. Olijfboom-theologie 39
  4. De geschiedenis van de kerk en Israël: De moderne periode 41
- C. Het Evangelie is voor zowel het geheel als het individu 43
- D. Yeshua wordt geïdentificeerd met het volk Israël 46
- E. God zal zijn beloften aan het Joodse volk nakomen 50
1. Het Nieuwe Testament bewijst het 50
  2. De Tenach bewijst het 52
  3. Weerlegging van argumenten dat de Joden voor God hebben afgedaan 53
    - a. 2 Korintiërs 1:20 53
    - b. Mattitjahoe [Matteüs] 5:17 54
  4. De Belofte van het Land 55
  5. De Belofte van het Koninkrijk 59
  6. Conclusie 60
- F. De Rol van Tora in het Evangelie 60
1. Tora Incognita 60
  2. Nomos 62
    - a. Romeinen 10:4 – Is de Messias het einde van de Wet? 63
    - b. “Onder de Wet” en “Werken der Wet” 64
    - c. Galaten 3:10-13 – Bevrijd van de vloek van de Wet? 66

- d. Messiasbelijdende Joden [Hebreeën] 8:6 –
Het Nieuwe Verbond is gegeven als Tora 67
- 3. Het Evangelie met een beëindigde Wet is
helemaal geen Evangelie 69
- 4. Halachot van het Nieuwe Verbond 72
  - a. Jochanan [Johannes] 7:23 72
  - b. Galaten 2:11-14 73
  - c. Marcus 7:1-20 73
  - d. Handelingen 10:9-17, 28 74
  - e. Handelingen 15 en de Tora 75
- 5. De Halacha van het Nieuwe Verbond 77

3. Het Joodse karakter van het Evangelie herstellen: de vooronderstellingen 81

- A. Christendom is Joods 81
- B. Antisemitisme is onchristelijk 84
- C. Weigeren of verzuimen Joden te bereiken met
het Evangelie is antisemitisch 85
  - 1. Het minzaam negeren van de Joden
is antisemitisch 85
  - 2. Bewust verzuim – gerechtvaardigd door de
geschiedenis – is antisemitisch 86
  - 3. Bewust verzuim – gerechtvaardigd door
de theologie – is antisemitisch 89
  - 4. Romeinen 1:16 – Het Evangelie is “voor de Jood
in het bijzonder” 92

4. Zegeningen 95

- A. Hoe zal de kerk gezegend worden? 95
- B. Hoe zal het Joodse volk gezegend worden? 96

Verklarende lijst van Hebreeuwse woorden en namen	99
Index van bijbelversen en andere vroeg Literatuur	105
Noten	108
Index	115

Voorwoord bij de Nederlandse vertaling

Dit boek, dat nu alweer tien jaar oud is, dient het doel waartoe het geschreven werd: Christenen ervan doordringen dat het Evangelie van Yeshua de Messias Joods is. Het boek heeft de meeste lezers gevonden onder Engels sprekenden, hoewel het ook al in het Japans is verschenen. Binnenkort zullen een Spaanse, een Poolse, een Russische en een Duitse uitgave het licht zien.

Het is voor mij een bijzonder genoegen en een eer dat Lion S. Erwteman, voorganger* van “Beth Yeshua” in Amsterdam, het initiatief heeft genomen voor de vertaling van dit boek in het Nederlands en daarvoor een bereidwillig uitgever heeft gevonden.

De Nederlanders zijn de Joden eeuwenlang gunstig gezind geweest, en velen van het Nederlandse volk zijn sterke Christenen die reeds instemmen met de boodschap van dit boek. Dat is goed. De kerk heeft het vertrouwen nodig dat haar ware leerstel-

---

* *Noot van de uitgever: Lion Erwteman is in 1997, via handoplegging (Smiecha), tot rabbijn beëdigd.*

lingen inderdaad waar zijn, om stand te houden tegen aanvallen.

Andere Christenen, voor wie het Joods-zijn van het Evangelie nieuw en misschien vreemd is, zullen door dit boek gestimuleerd worden na te denken en te bidden over de betekenis daarvan voor hun eigen geloof, namelijk dat het Evangelie oorspronkelijk en in wezen Joods is.

Veel leesplezier en zegen toegewenst!

David Stern

Jeruzalem, mei 1998

Voorwoord van de vertaler

Op het Loofhuttenfeest van dit jaar 1998 - het bijbelse jaar 5759 - bestaat de Messiasbelijdende Joodse gemeente Beth Yeshua (Huis van Jezus) precies zeven jaar. We vinden dat het daarom tijd wordt om nu op eigen initiatief in de openbaarheid te treden. Het belang van de verbreiding van de visie dat de Messias Joods is - en dat dus het nieuws van Zijn verlossing Joods is - is te groot om het in kleine kring te houden. In een tijd waarin mensen op zoek gaan naar hun wortels, is dit zeer actueel.

Dat je Joods bent en tegelijkertijd in Yeshua (Jezus) kunt geloven als Messias, bewijst zich ondermeer door mijzelf: geboren uit twee Joodse ouders die als zeer weinigen van hun families de oorlog hebben mogen overleven. Deze oorlog heeft zovele miljoenen van mijn volk vermoord en vele overlevenden de rest van hun leven met een dagelijkse nachtmerrie gelaten. Waarvoor kon Israël ook deze verschrikkelijke oorlog overleven? Doordat de Heilige, gezegend zij Hij, een voortdurend doel heeft met ons.

Dat doel bewerkt Hij door als Messias op aarde te komen. Het werk van Hem als Messias is in feite een puur Joodse aange-

legenheid, waar de volken zich bij (hebben) mogen scharen. Tussen de volken en de Joden is een barrière ontstaan, door vertegenwoordigers van beide kanten vaak in stand gehouden door misverstanden of de pijn van alle vervolgingen. Ik hoop dat dit boek iets van die barrière zal weghalen. En dat u, Jood en niet-Jood, de wortels van uw geloof mag vinden.

Houten, mei 1998

Rabbin drs. Lion Samuel Erwteman

Inleiding

“De Waarheid, de hele waarheid en niets dan de waarheid.”

Het Evangelie dat de kerk predikt, het Evangelie van Gods genade voor elk mens persoonlijk, dat volmaakt is weergegeven in de eerste acht hoofdstukken van de brief aan de Romeinen en soms wordt verkort tot vier of vijf “geestelijke wetten”, is de waarheid, niets anders dan de waarheid, maar niet de héle waarheid. De hele waarheid vereist dat het Joods-zijn van het Evangelie wordt hersteld. Dit boek brengt een eenvoudige boodschap, namelijk dat, als de kerk niet alles doet wat in haar vermogen ligt om dat Joods-zijn te herstellen, zij een zeer belangrijk bestanddeel van het Evangelie mist. Als gevolg daarvan kan zij de opdracht tot het verbreiden van het Evangelie niet op de juiste wijze vervullen en kan het Joodse volk niet het juiste “licht voor de volken” zijn. In plaats van een korte definitie van het Joods-zijn te geven, zal het hele boek, terwijl de boodschap zich ontvouwt, duidelijk maken wat de inhoud en de smaak is van hetgeen hersteld moet worden.

Wanneer de kerk een evangelie verkondigt zonder dat het Joods-zijn daarvan is hersteld, verkondigt zij in het beste geval niet “al de raad Gods” (Handelingen 20:27). In het slechtste geval zou zij kunnen overdragen wat Sha’oel (Paulus) “een ander evangelie” noemde (Galaten 1:6-9). Bovendien lijden niet alleen

Joden onder dit soort prediking dat zijn doel mist; niet-Joden lijden er ook onder. Daarom geloof ik dat ik de aandacht vraag voor een uitermate belangrijk probleem, dat van Christenen niet de aandacht heeft gekregen die het verdient.

Wanneer ik erover spreek het Evangelie (dus: het Goede Nieuws) te herstellen, neem ik aan dat mijn lezers het met de volgende drie punten eens zullen zijn die, op zichzelf genomen, geen deel uitmaken van dit herstellde Joods-zijn, maar eraan voorafgaan:

1. Het Christendom is Joods.
2. Antisemitisme¹ is onchristelijk.
3. De weigering of het verzuim Joodse mensen het Evangelie te brengen, is antisemitisch.

We zullen deze punten in hoofdstuk 3 doornemen en sluiten dat af met een studie van wat er bedoeld wordt in Romeinen 1:16, dat het Evangelie de kracht van God tot behoud is “eerst voor de Jood”.

De eerste twee hoofdstukken geven het thema van het boek weer. Hoofdstuk 1 vergelijkt het herstellen van het Joods-zijn van het Evangelie met het alternatief, namelijk het te “contextualiseren”, en trekt de conclusie dat het laatste een misvatting is. Hoofdstuk 2 is het zwaartepunt van het boek: een discussie over wat er verandert wanneer het Joods-zijn weer aan het Evangelie wordt toegevoegd.

Ten slotte onderzoekt hoofdstuk 4 de zegeningen die het gevolg zijn, als het Joods-zijn van het Evangelie wordt hersteld. Aan het eind van het boek is een woordenlijst opgenomen van alle Hebreeuwse woorden en namen die gebruikt zijn.

Dit boekje is voornamelijk geschreven voor niet-Joodse Christenen en voor Joodse gelovigen in Yeshua (Jezus) die er niet veel

over hebben nagedacht hoe Joods hun geloof is. Al het materiaal van dit boek is verschenen (met kleine aanpassingen) in een groter boek, *Messianic Jewish Manifesto*,² dat ik in de eerste plaats heb geschreven voor Joodse gelovigen in Yeshua die zich bewust zijn van hun eigen Joods-zijn. Ik wil anderen aanmoedigen het te lezen alsof ze over de schouder van een Messiasbelijdende Jood meelesen. Daarom zouden mensen die de ideeën uit *Het Evangelie is Joods. . . een eerherstel* verder willen onderzoeken, of die vinden dat het meer vragen oproept dan beantwoordt, of die mijn standpunt in deze zaken beter willen begrijpen, het *Manifesto* moeten lezen. Iedereen die na het lezen van het Manifesto vragen, suggesties of kritiek heeft, nodig ik uit mij daarover te berichten.³

Dit boek heeft niet tot doel degenen die niet in Yeshua geloven, of ze nu Joods zijn of niet-Joods, van iets anders te overtuigen. Er bestaat genoeg literatuur die erop gericht is mensen ervan te overtuigen in Hem te geloven. Maar dit boek neemt aan, zonder daarvoor bewijs te leveren, dat Yeshua inderdaad de Messias van Israël is en dat het Nieuwe Testament en de *Tenach* (Oude Testament) Gods Woord aan de mensheid zijn.

Men heeft mij erop gewezen dat dit boek beschouwd kan worden als het propageren van de verkeerde leer van de judaïsten, die Sha'uel veroordeelt in zijn brief aan de Galaten. Maar “judaïseren” is iets anders dan nieuwtestamentische gelovigen stimuleren het Joods-zijn van hun geloof te onderzoeken. Met “judaïseren” wordt één of een combinatie van de volgende drie zaken bedoeld:

1. beweren dat niet-Joden niet behouden kunnen worden door geloof in Yeshua de Messias, tenzij zij zich bekeren tot het Jodendom,
2. eisen van tot geloof gekomen niet-Joden dat zij Joodse culturele gebruiken overnemen en/of

3. wetticisme, dat is van niet-Joden eisen dat ze een geperverteerde versie van de *Tora* gehoorzamen, waarin Gods Wet wordt gezien als een systeem van regels die niet gebonden zijn aan geloof.

Noch ik, noch de grote meerderheid van de Messiasbelijdende Joden zijn judaïsten.

Als dit boek wordt gelezen met in gedachten wat “judaïseren” werkelijk betekent, zal elke eerlijke lezer overtuigd worden, denk ik.

David H. Stern

Contextualisering tegenover herstel

A. Christendom en cultuur

1. *Transcultureel Jodendom*

Yeshua's zendingsbevel aan de gemeente was volgelingen te maken uit alle volken.¹ Maar zodra de eerste Messiasbelijdende Joden het Evangelie begonnen te verkondigen aan de volken, werd het noodzakelijk dat Evangelie los te maken van zijn culturele context, opdat zijn essentiële boodschap niet gehinderd zou worden door culturele last die niet noodzakelijk was voor de redding.

Het was voor de Joodse gelovigen in Yeshua (Jezus) een traumatische zaak te ontdekken dat het Nieuwe Verbond van de volkeren niet eiste dat ze Joden zouden worden om daardoor gered te worden. Het begon met het visioen van Kefa (Petrus) en het tot geloof komen van Cornelius.²

Maar het was Sha'uel (Paulus), Yeshua's uitgezondene (apostel) naar de volken, die vele van de details heeft uitgewerkt. Zo was hij aanwezig bij de Raad te Jeruzalem, toen Ja'akov (Jakobus) de beslissing bekend maakte dat de gelovigen uit de volke-

ren niet besneden hoefden te worden en niet de *Tora* (de Wet) hoefden te gehoorzamen zoals die zich binnen het traditionele Jodendom had ontwikkeld. Om deel uit te maken en volledig als broeders in de Heer geaccepteerd te worden, hoefden zij zich alleen maar te houden aan de vier mitzwot (geboden) zoals beschreven in Handelingen 15:20.

Later verklaarde Sha'uel nog duidelijker hoezeer hij bereid was uit te gaan om mensen voor de Heer te winnen – of het nu Joden of niet-Joden waren. Hij schreef in 1 Korintiërs 9:19-22:

“...Want hoewel ik vrij sta tegenover allen, heb ik mij allen dienstbaar gemaakt, om er zoveel mogelijk te winnen; en ik ben de Joden geworden als een Jood, om de Joden te winnen; hun die onder de wet staan, als onder de wet – hoewel persoonlijk niet onder de wet – om hen, die onder de wet staan te winnen; hun die zonder wet zijn, ben ik geworden als zonder wet – hoewel niet zonder de wet van God, want ik sta onder de wet van de Messias – om hen, die zonder wet zijn, te winnen. Ik ben de zwakken zwak geworden, om de zwakken te winnen; voor allen ben ik alles geweest, om in elk geval enigen te redden.”

Door het aanhalen van deze tekst word ik ertoe gebracht, vanwege de veelgehoorde kritiek, te vermelden dat Sha'uel zich, in het worden van “alles voor allen”, niet presenteerde als een kameleon, een hypocriet. Door te zeggen dat hij zoals anderen “is geworden”, bedoelde hij juist dat hij zich in hen verplaatste, volkomen met hen mee kon voelen, probeerde hun manier van denken te vatten, aandacht besteedde aan hun achtergrond en aan de doelen die ze nastreefden. Wat hem motiveerde, was zijn verlangen hen te winnen die verloren gaan. Hij had lui kunnen zijn, hij had kunnen eisen dat anderen zich zouden aanpassen

aan zijn cultuur, in plaats van zich met de hunne te vereenzelvingen, maar de roeping van God op zijn leven dwong hem ertoe de extra mijl te gaan, ja, zich dienstbaar te maken aan de behoefte van anderen.

Sha' oel heeft de gelovigen uit de volkeren dus niet gedwongen de Joodse cultuur over te nemen. Hij beseftte dat de boodschap van het Nieuwe Testament voor de volken, in de woorden van Phil Goble, "transcultureel Jodendom" was, of, zoals het later bekend is geworden, Christendom.

2. *Niet-transcultureel Christendom*

Maar niet iedereen die geprobeerd heeft het Evangelie over culturele barrières heen te dragen, heeft de principes van interculturele evangelisatie zo begrepen als Sha' oel ze had onderwezen. Vaak gebeurde juist het tegenovergestelde. Het Evangelie werd verward met cultuur, zodat de boodschap niet alleen inhield dat je je van de zonde moest bekeren tot God door Yeshua, maar ook dat je je cultuur moest verlaten en daar vervreemd van raakte.

In sommige delen van de wereld hebben missionarissen en zendelingen gewoond, en wonen nóg, in een zelf geschapen getto: de missie- of zendingspost. Wanneer God een inlander had aangeraakt en hem een nieuwe geest had gegeven, brachten de zendelingen hem binnen de post en gaven hem een nieuwe cultuur, vaak de westerse. James Michener beschrijft deze benadering beeldend in zijn boek *Hawaii*. Het boek is historisch onnauwkeurig en staat vol met anti-Christelijke vooroordelen, maar we zullen het standpunt van de auteur hier even weergeven. Hij beschrijft zendelingen uit Amerika, in het begin van de negentiende eeuw, die inheemsen van Hawaii verplichtten houten kerken met torens te bouwen en zich te kleden als Puriteinen, om zo Christenen te worden. Zij moesten vreemdelingen

worden in hun eigen cultuur. Het is waar dat de Kamaaina's vaak naakt rondliepen, en dat Christelijk discipelschap vraagt om ingetogenheid, maar ingetogenheid betekent niet automatisch het aantrekken van een vreemde klederdracht. Wanneer mensen Christenen worden, behoeven zij alleen maar hun zonden op te geven, niet hun cultuur, behalve waar die de normen van de Bijbel overschrijdt.

3. "Nu je Christen bent, neem een broodje ham!"

Als het ging om het brengen van het Evangelie aan Joodse mensen, werd het in de vierde eeuw de gewoonte het patroon van Sha'uel *niet* te volgen. Het Evangelie werd niet zo gebracht dat het aansloeg bij degenen voor wie het bedoeld was. Integendeel. Het was niet genoeg dat een Jood Yeshua als zijn Messias, Bevrijder en Heer accepteerde; hij moest zich "bekeren" tot het Christendom.³ Dat laatste kun je zien in de verklaring van de Kerk van Constantinopel, waarmee Joden moesten instemmen als zij zich wilden aansluiten bij de heilige gemeenschap van de Joodse Messias, Yeshua:

Ik verwerp alle gewoonten, riten, legalismen, ongezuurde broden en offers van lammeren door de Hebreëen en alle andere feesten van de Hebreëen, offers, gebeden, besprenkelingen en reinigingen, heiligingen en verzoeningen en vasten en nieuwe manen en sab-batten en bijgeloof en gezangen en gebeden, vieringen en synago-gen en het voedsel, de dranken van de Hebreëen; in één woord, ik verwerp absoluut alles wat Joods is. . . en als ik later zou wensen dit te ontkennen en terug te keren naar Joods bijgeloof, of men zal mij aantreffen terwijl ik met Joden eet of met hen feesten vier of in het geheim met hen spreek en de Christelijke religie veroordeel in plaats van hen openlijk te weerleggen en hun lege geloof te ver-

*oordelen, laat dan de siddering van Kaïn en de melaatsheid van Gehazi op mij komen als ook de wettige bestraffingen waarvan ik erken dat zij dan toepasbaar zijn. En moge ik vervloekt zijn in de toekomstige wereld en moge mijn ziel geplaagd worden bij de satan en de duivelen.*⁴

Meer dan eens hebben Messiasbelijdende Joden hun “Christelijkheid” moeten bewijzen door een broodje ham te eten. Ik heb zelf bij een bepaalde gelegenheid een duidelijk ongemak ervaren dat Christelijke leiders uitstraalden, toen ze ontdekten dat mijn vrouw en ik *kashroet* naleven (de Joodse spijswetten).

B. Het contextualiseren van het Evangelie

Toen moderne missiologen – de geleerden die evangelisten en zendelingen bijstaan terwijl ze de Grote Opdracht uitvoeren – het probleem begonnen te onderzoeken dat mensen van hun cultuur worden losgemaakt om Christenen te worden, hebben zij het idee van de *contextualisatie* ontwikkeld. Het woord betekent niet meer dan het brengen van het Evangelie binnen de context van de cultuur van de toehoorder, in plaats van daarbuiten. Men zou zelfs kunnen zeggen dat dit een “dure” manier van praten is over wat Sha’oel op een natuurlijke manier heeft gedaan. Wanneer het Evangelie wordt gecontextualiseerd, blijven nieuwe Christenen binnen hun cultuur en proberen die, evenals zichzelf, te vormen naar Gods wil.

1. Contextualisering van het Evangelie voor Joodse mensen

Het stichten van wat gedurende de negentiende eeuw de Hebreeuws-Christelijke beweging in Engeland en andere Europese landen werd genoemd, was in essentie een poging het Evangelie